Bona Signum
Läromedel
Bok Film Spel Digitalt

Lärarhandledning till ”Lär dig mer om barnkonventionen”, ett läromedel från Bona Signum

Barnkonventionen kom till i spåren av artiklarna om mänskliga rättigheter. Historiskt sett har barn blivit betraktade som både ägodelar, fri arbetskraft och framför allt som små människor utan rättigheter. Tyvärr ser det fortfarande ut så på en del ställen i världen. Därför är arbetet med att upprätthålla barnkonventionens artiklar så enormt viktiga. Särskilt gäller detta i situationer då krig och nöd råder. Vi måste värna våra barn, de är jordens framtid. Med det här läromedlet vill vi dels sprida kunskap om barnkonventionen men också dyka ner i artiklarna och fundera över vad de betyder. Vi vill göra dem mer tillgängliga och lätta att förstå.
Läromedlet består av en bok och två kortlekar. Vi har primärt tänkt oss anpassad grundskola och anpassat gymnasium som målgrupp för läromedlet. Men vi tror att det kan passa utmärkt till alla elever som har behov av anpassade, lättlästa texter och visuellt stöd.
Här kan du läsa mer om kopplingar till läroplaner och om hur du kan använda läromedlet.

Koppling till läroplaner: Läroplaner för anpassad grundskola

Samhällsorienterade ämnen

Ur kursplanen åk 1-3:
Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

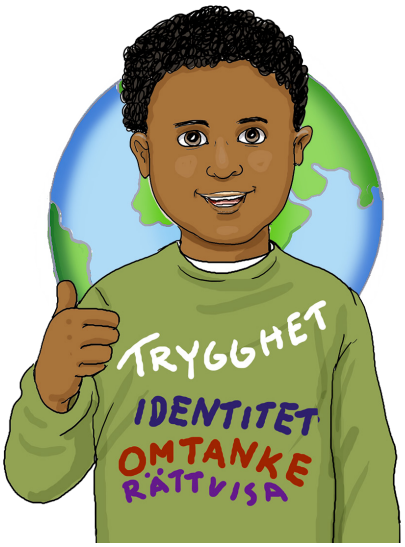
Åk 4-6: De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.

Åk 7-9
Människors levnadsvillkor och viktiga händelser i svensk historia från cirka 1900 till nutid, däribland demokratisering och framväxten av välfärdssamhället.
Människors levnadsvillkor och viktiga skeenden i världshistorien, däribland industrialisering, demokratisering och Förintelsen.
Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.
Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen.
Aktuella samhällsfrågor.

Läroplaner för anpassad gymnasieskola

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen ska vara icke-konfessionell.

Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.

Mål

Det är skolans ansvar att varje elev i anpassade gymnasieskolan ges möjlighet till förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Det är även skolans ansvar att varje elev efter genomförd utbildning i anpassad gymnasieskola utifrån sina förutsättningar har kunskaper om de mänskliga rättigheterna.
Skolans mål är att varje elev kan göra medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet,
tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa människor, utvecklas så långt möjligt mot att kunna samspela i möten med andra människor utifrån respekt för skillnader i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia, utvecklas så långt möjligt till att kunna leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Cenralt innehåll i samhällskunskap

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:
De mänskliga rättigheterna. Vilka de är och hur man kan utkräva sina individuella
och kollektiva mänskliga rättigheter. Konventionen om barnets rättigheter.

Hur använder vi läromedlet?

Boken

Vi vill gärna göra en bok delvis för en trevlig lässtund. Men en bok är ett bra tillfälle att resonera tillsammans också och att för eleven kunna gå tillbaka och titta/läsa på det som man kanske talat om vid tidigare tillfälle. Ett bra tillfälle att träna sitt arbetsminne och även utvidga de språkliga förmågorna med att utvidga ordförrådet, kommunikationen och tänkandet.

Artiklarna är omskrivna för att bli mer begripliga och lättlästa av Jeanette Persson. En del av artiklarnas innehåll kan upplevas som lite obehagliga och skrämmande. Som lärare är det du som får anpassa innehållet och i hur stor utsträckning du vill att eleverna ska utveckla ämnet på vissa artiklar. Det finns förstås en risk för att en del artiklar blir väldigt personliga.

Till texterna kommer bilder och elevuppgifter. De olika färgerna representerar olika typer av uppgifter enligt följande:

Prata i grupp	Frågan passar bra för att resonera tillsammans i en grupp och dela med sig av sina åsikter och erfarenheter.
Berätta	Eleven kan här få berätta själv hur hen resonerar.
Reflektera	Eleven får tillfälle att fundera på frågan, vända och vrida på resonemanget för att belysa det från flera sidor.
Ta reda på!	Sök efter mer information om frågan.
Bra att veta!	Vissa artiklar är så abstrakta att vi ansåg det vara värdefullt med mer fakta för att få grepp om budskapet.

Vår erfarenhet är att det behövs variation för lärande. Därför finns två kortlekar att använda ihop med med boken. Vårt förslag till upplägg av kortlekarna är att ni börjar med några få kort. Först och främst vill vi att eleven ska förstå strategin och känna sig trygg i metodiken för att därefter lägga sin energi på lusten att fortsätta lära. Vi ser också en stor vinst om läraren är en god förebild och visar hur arbetet kan genomföras. På så vis stöttar vi eleven i proximala zonen. Så med andra ord börja i det enkla och bygg upp en trygghet för att sedan öka svårighetsgraden.
Kortlekarna kan användas på många olika sätt. Det är viktigt att det sker en anpassning till elevens förutsättning men även lust och motivation.

Centrala begrepp

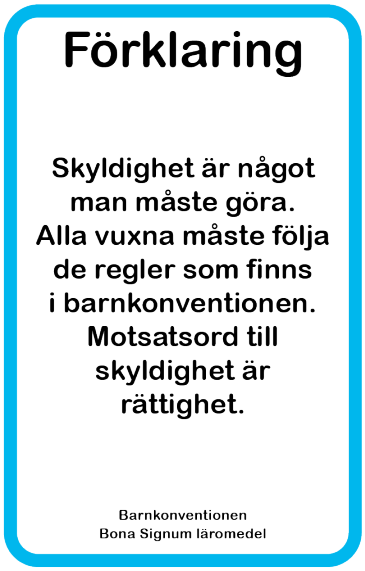
Kortleken ”Centrala begrepp” har fokus på ord och begrepp som ofta förekommer i samband med barnkonventionen. De har ett ord på ena sidan kortet och en förklaring på andra sidan kortet. Identitet, privatliv och trygghet är exempel på begrepp som förklaras.

Spelregler:
Man kan spela på många olika sätt. Så här tipsar vi.

1. Turas om att ta upp ett kort. Läs upp begreppet. Den som kan förklara vad begreppet betyder vinner kortet och får sedan läsa nästa. Flest vunna kort vinner.

2. Man kan också tänka sig att du som lärare läser upp ett begrepp och att eleverna i tur och ordning ska ge förklaringar. Om man svarar rätt får man en poäng. Sen frågar läraren nästa elev osv. Flest poäng vinner.

Vilken artikel?

Kortleken ”Vilken artikel?” har som syfte att förklara innehållet i artiklarna genom att exemplifiera med situationer. Det är utvalda artiklar som kopplas till en berättelse som bryter mot en artikel. På ena sidan kortet finns en händelse som kopplas ihop med artikeln som står på andra sidan kortet.

Kortleken ”Vilken artikel?” kan användas på flera sätt. En del artiklar förekommer flera gånger med olika situationer. Vi har tidigare prövat upplägget av kortlekarna och ser med fördel att korten i respektive kortlek kan användas på många olika sätt men framför allt är samtalet viktigt. Och här finns många tillfällen till samtal om hur barn behandlas i världen och vilka rättigheter barn har.

I din roll som lärare anpassar du materialet efter den grupp du har och gruppens förmåga. Man kan jobba på samma sätt som med andra kortleken men man kan också välja ut ett antal kort och ha situationerna som ett underlag till diskussioner med eleverna.

Läromedlet är i första hand ett läromedel i SO. Men vi ser så många vinster i att öka elevernas språkliga förmågor genom att jobba med både begreppen och förståelsen för sammanhangen i barnkonventionen. Därför ser vi gärna att ni använder materialet även inom ämnet svenska. Alla elever har stor nytta av att utöka sin världsbild och behöver då begreppen för att hänga upp allt på. Så egentligen kan man inte särskilja den här typen av läromedel från svenskan i skolan. Betydelsen av orden, förståelsen för sammanhangen och även träningen av läsningen är högst primärt för varje elevs förståelse för omvärlden och för fortsatta studier.

Hur använder vi det digitala läromedlet?

Du kan ställa in ett par saker innan bokläsningen och frågesporten börjar.
På listen längst ner till vänster ser du följande knapp för inställningar:

Om du klickar i ”Läs automatiskt” så kommer speakern att gå igång automatiskt när du bläddrar i boken och spelar frågesporten. Om du inte vill att rösten ska gå igång automatiskt så väljer du istället att använda den gröna knappen med ordet ”Text” på, så läser den bara den sidan eller det kortet du står på. På de sidor där uppgifter finns klickar du på den blå knappen med texten uppgift så läses uppgifterna upp.

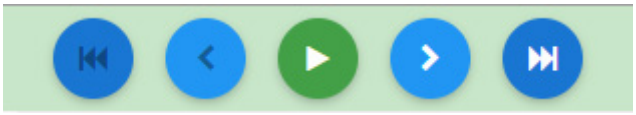
Du kan också välja läshastigheten där för uppläsning av boken.

Mer om boken

I den här digitala versionen kan man både läsa och lyssna på boken.
Det är bra för elever som inte kan läsa, som är svaga läsare eller som behöver stimulera fler sinnen.

På knapparna nedan kan du bläddra mellan sidorna.

Man kan använda den digitala boken på allt från mobiltelefonen till digitala whiteboards. Det gör att man kan läsa boken både enskild eller tillsammans i klassen. Kanske kan man ta en artikel i taget och arbeta med den?

Frågesport

Gör så här:

Tryck på ”Börja spela”.
Nere i listen under spelet kan du välja vilken kortlek du vill jobba med. Om du väljer ”Vilken regel?” så kommer en regel på kortet till vänster. Du ska sedan lista ut vilken av de tre händelserna på de andra korten som hör till den regeln. Trycker du på knappen ”Växla” på listen nertill så få du istället en händelse till vänster och tre förslag till regler som är relaterade till händelsen.

Om du väljer kortleken ”Centrala begrepp” så får du ett begrepp på kortet till vänster. Du ska sedan klura ut vilket av de tre andra korten som förklarar det begreppet. Trycker du på knappen ”Växla” på listen nertill så få du istället en förklaring till ett begrepp till vänster och tre förslag på begrepp som är betydelsen av förklaringen.

Du kan lyssna på texterna hur många gånger du vill. När du bestämt dig så trycker du på ”Välj”. Om du väljer fel så händer inget mer än att kortet skakar lite. Väljer du rätt så är det nästa spelares tur. I listen nertill räknas poängen i upp till fyra spelare om man vill hålla koll på poängställningen. Du kan alltid trycka på knapppen ”Börja om” eller trycka på knappen ”Nästa” om du fastnar eller vill gå vidare med ett annat kort.
Vi hoppas att ni får mycket kunskap och glädje av det här läromedlet. Det är viktig kunskap.
Vi tycker personligen att det egentligen inte blir mycket viktigare än det här.